

Nu skal det ganske vist indrømmes, at Holmegaard indtager en Særstilling overfor de andre Glasværker, fordi det i Stedet for Kul anvender Tørv; men selv om Tørvene regnes fra, bliver der dog ca. 71 pCt. af Produktionsudgiften tilbage, som falder Indlandet til gode.

At Glasværkerne give et Overskud, lader sig naturligvis ikke nægte; ellers var det vel utænkeligt, at de vilde vedblive at fabrikere. Men som Regel sælger Udlandet vel heller ikke til Kalkulationspris; ogsaa der ligger en Fabrikationsavance. Opretholdes Fabrikationen her i Landet, saa bliver Overskuddet ogsaa her, og af det flyder der en efter de ny Skatteforhold ret respektabel Skat til Statskassen.

Saa er der sagt, at Glasfabrikationen er baseret paa Anvendelse af udenlandske Arbejdere, men det er ikke Tilfældet. Aldeles afset fra, at det jo for saa vidt kan være ligegyldigt, om det er danske eller fremmede Arbejdere, som anvendes, som Fortjenesten jo dog bliver brugt her i Landet, kan det oplyses, at Holmegaards Glasværk, som beskæftiger 220 à 230 Mænd, kun har 9 ikke danskfødte Glasmagere og Slibere, og selv dem tør man vel neppe kalde for fremmede, da de alle have erhvervet Indfødsret og derfor maa være at betragte som Danske.

Ved ovenstaaende antages det at være tilstrækkeligt godtgjort, at Glasfabrikationen hører til de Industrigrene, som passe for Landet, og at det, set fra et national-økonomisk Standpunkt, vilde blive et afgjort Tab for Landet, hvis Fabrikationen blev ført over til Udlandet, aldeles afset fra, at Udlandets Priser selvfølgelig holdes i Skak af de indenlandske Fabrikker og vilde stige, naar den indenlandske Konkurrence hørte op.

Spørges der nu, om det forelagte Toldlovsforslag berører Glasfabrikationen, saa kan Svaret kun blive bekræftende. Selvfølgelig berører en Toldreduktion altid den indenlandske Industri, men Skaden kan føles mere eller mindre haardt, alt efter den Udstrækning, i hvilken det har været den paagældende Industri muligt at udnytte Beskyttelsen. Størsteparten af Beskyttelsen gaar vel tabt for de allerfleste Industrigrene i et lille Land som Danmark, der skal kæmpe mod de store Landes Storindustri, og Glasfabrikationen har i den Henseende ikke været nogen heldig Undtagelse. Det skal her oplyses, at det for Holmegaards Glasværk kun er lykkedes at udnytte ca. 20 pCt. af Beskyttelsen, og det er altsaa kun i Virkeligheden i Ly af denne Rest af Beskyttelsen, at Holmegaards Glasværk har kunnet eksistere, har kunnet holde Stillingen som betydelig Arbejdsgiver og har kunnet byde sine Arbejdere de gode Vilkaar, som Udlandet ikke byder sine Arbejdere. Angribes denne Part af Beskyttelsen, og det sker jo ved Nedsættelsen af Tolden, saa har det forskellig Betydning til de forskellige Tider. Er Udlandets Overproduktion kun ringe, er Faren mindre, men er den stor, er Faren ogsaa stor. Hvad enten man nu vil kalde nuværende Tids Konjunkturer gode eller slette, saa kunne vel alle blive enige om, at slette Konjunkturer ere noget, som der maa regnes med, naar Talen er om at vedtage en Toldlov. Man har jo herhjemme et godt Bevis paa, at det gaar ikke i en Haandevending at faa Tolden forandret. En Beskyttelsestold maa derfor ikke alene være et Værn i det givne Øjeblik, da Konjunkturerne maaske ere gode, men bør være af den Beskaffenhed, at den ogsaa omfatter et Reserveværn for de Industrier, som af Hensyn til Udlandets Storindustri kun kunne udnytte en ringe Del af Beskyttelsen, og til dem hører Glasfabrikationen ubetinget. At forsvare en Told ud fra Betragtningen af, hvorledes Situationen er lige i Øjeblikket, er med vor hjemlige Langsomhed og Udlandets ofte meget store Hurtighed i Vendingen in mente kun et Udtryk for en lunken Villie til Beskyttelse af den hjemlige Industri. Det er Talemaader og ikke andet.

Ser man nu paa den for Glasvarer foreslaaede Told, saa vil det ses, at Pos. 51 er nedsat med 4,6 Øre og Pos. 52 med 0,6 Øre, det vil sige med henholdsvis ca. 33 pCt. og 4 pCt. Nedsættelsen paa den sidste Position spiller ingen Rolle. Om den første gør det for Forbrugerne, er tvivlsomt. Lampeglass, som høre ind under Positionen, danne ca. $\frac{1}{3}$ af Holmegaards Glasværks hele Import, og der er andre store Importører af Lampeglass, altsaa en betydelig Import, skønt 3 indenlandske Glasværker drive Fabrikation af Lampeglass i større Udstrækning, det ene (Fyns Glasværk) endog som Specialitet. Den nuværende Told er altsaa ikke Hindring for Import. Holmegaards Glasværk er ikke Part i Sagen som Fabrikant betragtet, da det slet ikke fabrikere Lampeglass. Det er kun Importør, og for saa vidt skulde man tro, at det maatte være interesseret i en Nedsættelse. Der er imidlertid ingen Tvivl om, at Nedsættelsen